

Spis treści

Przedmowa	13
-----------------	----

Część I

Koncepcja kultury

Rozdział 1

Zasady gry społecznej	19
------------------------------------	-----------

Różne umysły – podobne problemy	19
Kultura jako zaprogramowanie umysłu	20
Symbole, bohaterowie, rytuały i wartości	23
Kultura jako zjawisko samoodtwarzające się	25
Nie ma grupy bez kultury	26
Wartości i wspólnota moralna	27
Granice wspólnoty moralnej – religia i filozofia	28
Ponad rasą i rodziną	29
My i oni	30
Ideologie jako wyznaczniki przynależności grupowej	31
Warstwy kultury	32
Zmiana kulturowa – zmiana praktyk, stałość wartości	33
Różnice między kulturami narodowymi	35
Narodowe tożsamości, wartości i instytucje	36
Czym są narodowe kultury zarządzania?	39
Relatywizm kulturowy	39
Kultura jest jak Feniks	40

Rozdział 2

Badanie różnic kulturowych	43
Pomiar wartości	44
Wymiary kultur narodowych	45
Badanie korelacji	47
Repliki badań IBM	49
Poszerzenie modelu IBM – Chinese Value Survey	52
Walidacja wskaźników kultury narodowej z innymi miernikami	53
Wymiary kultury i wymiary osobowości – bez stereotypów	54
Inne klasyfikacje kultur narodowych	55
Drugie rozszerzenie modelu wymiarów Hofstede'a – analiza World Values Survey wykonana przez Minkova	58
Różnice kulturowe w zależności od regionu, grupy etnicznej, religii, płci, pokolenia i klasy społecznej	59
Kultury organizacyjne	61
Odczytywanie zaprogramowania umysłowego – sugestie dla badaczy	62

Część II

Wymiary kultur narodowych

Rozdział 3

Równi i równiejsi	67
Społeczne nierówności	67
Pomiar stopnia nierówności w społeczeństwie – wskaźnik dystansu władzy	68
Definicja dystansu władzy	73
Dystans władzy w badaniach powtórkowych	74
Zróźnicowanie dystansu władzy w danej kulturze w zależności od klasy społecznej, poziomu wykształcenia i zawodu	76
Pomiar dystansu władzy – uwagi o strukturze rozdziałów tej książki	78
Rodzina jako źródło różnic w dystansie władzy	78
Dystans władzy w szkole	80
Dystans władzy a służba zdrowia	82
Dystans władzy w miejscu pracy	83
Dystans władzy a państwo	86
Dystans władzy a idee	89
Źródła zróźnicowania dystansu władzy	93
Zmiany dystansu władzy – perspektywy na przyszłość	96

Rozdział 4

Ja, my i oni 100

Jednostka i grupa w społeczeństwie	101
Pomiar stopnia indywidualizmu w społeczeństwie	102
Indywidualizmu i kolektywizmu w World Values Survey – uniwersalizm a wyłączność	107
Indywidualizm i kolektywizm w innych międzynarodowych badaniach po- równawczych	108
Czy indywidualizm i kolektywizm to dwa wymiary czy jeden?	110
Kolektywizm a dystans władzy	111
Indywidualizm i kolektywizm a zawód	114
Indywidualizm i kolektywizm w rodzinie	115
Język, osobowość i zachowania w kulturach indywidualistycznych i kolek- tywistycznych	122
Indywidualizm i kolektywizm w szkole	126
Indywidualizm i kolektywizm w miejscu pracy	127
Indywidualizm, kolektywizm i Internet	131
Indywidualizm, kolektywizm i państwo	133
Indywidualizm, kolektywizm i idee	135
Źródła różnic między indywidualizmem a kolektywizmem	138
Indywidualizm i kolektywizm – perspektywy na przyszłość	141

Rozdział 5

On, ona, on(a) 145

Asertywność a skromność	145
Płeć i role z nią związane	146
Męskość–kobiecość jako wymiar kultury	148
Męskość i kobiecość w innych badaniach porównawczych	152
Męskość a indywidualizm	154
Czy męskość i kobiecość to dwa wymiary czy jeden?	156
Narodowe wskaźniki męskości według płci i wieku	156
Zawody męskie, zawody kobiece	158
Męskość i kobiecość w rodzinie	159
Męskość i kobiecość w rolach płci i w seksie	163
Męskość i kobiecość w szkole	167
Męskość i kobiecość a zakupy	171
Męskość i kobiecość w miejscu pracy	173
Męskość, kobiecość i państwo	178

Męskość, kobiecość i religia	183
Źródła różnic między męskością a kobiecością	187
Męskość i kobiecość – perspektywy na przyszłość	190

Rozdział 6

Inne znaczy niebezpieczne 196

Unikanie niepewności	197
Pomiar (nie)tolerancji niepewności w społeczeństwie – wskaźnik unikania niepewności	198
Unikanie niepewności i niepokój	203
Unikanie niepewności nie jest unikaniem ryzyka	205
Unikanie niepewności w badaniach powtórkowych – projekt GLOBE	206
Zależność unikania niepewności od zawodu, płci i wieku	207
Unikanie niepewności w rodzinie	207
Unikanie niepewności, poczucie (nie)szczęścia i zdrowie	210
Unikanie niepewności w szkole	212
Unikanie niepewności a zakupy	213
Unikanie niepewności w miejscu pracy	215
Unikanie niepewności, męskość i motywacja	220
Unikanie niepewności a obywatel i państwo	223
Unikanie niepewności i korupcja	227
Unikanie niepewności, ksenofobia i nacjonalizm	229
Unikanie niepewności, religia i idee	232
Źródła różnic w unikaniu niepewności	237
Różnice w unikaniu niepewności – perspektywy na przyszłość	238

Rozdział 7

Kiedyś, teraz czy potem? 243

Wartości narodowe i nauki Konfucjusza	244
Różnice w orientacji długoterminowej a życie rodzinne	247
Różnice w orientacji długoterminowej a biznes	250
Różnice w orientacji długoterminowej a sposób myślenia	253
Orientacja długoterminowa w wynikach World Values Survey	258
Orientacja długoterminowa a wymiary GLOBE	264
Orientacja długoterminowa, relacje rodzinne i wyniki w szkole	265
Orientacja długoterminowa a wzrost gospodarczy	267
Wzrost gospodarczy i polityka	271

Fundamentalizm jako orientacja krótkoterminowa	273
Orientacja krótkoterminowa w Afryce	275
Orientacja długo- i krótkoterminowa – perspektywy na przyszłość	279

Rozdział 8

Droga do szczęśliwości	285
---	------------

Istota subiektywnego poczucia dobrobytu	286
Subiektywne poczucie szczęścia a World Values Survey	287
Przyzwolenie–restrykcyjność jako wymiar społeczny	287
Przyzwolenie–restrykcyjność a subiektywne poczucie szczęścia w innych badaniach międzynarodowych	293
Przyzwolenie–restrykcyjność, subiektywne poczucie stanu zdrowia, opty- mizm i stopa urodzeń	295
Przyzwolenie–restrykcyjność, rola przyjaciół i postawy konsumenckie . . .	297
Przyzwolenie–restrykcyjność i relacje seksualne	298
Przyzwolenie–restrykcyjność w miejscu pracy	299
Przyzwolenie–restrykcyjność i państwo	300
Przyzwolenie–restrykcyjność – źródła różnic między społeczeństwami . . .	302

Część III

Kultury organizacyjne

Rozdział 9

Piramidy, maszyny, targowiska i rodziny, czyli o tym, jak się ludzie organizują w różnych kulturach	309
--	------------

Ukryte modele organizacji	310
Profesor zarządzania to też człowiek	315
Kultura a struktura organizacyjna – wokół koncepcji Mintzberga	319
Planowanie, kontrola i rachunkowość	322
<i>Corporate governance</i> a cele biznesowe	326
Motywacja – teorie i praktyki	333
Przywództwo, podejmowanie decyzji i <i>empowerment</i>	337
Ocena efektywności i zarządzanie przez cele	340
Szkolenia z dziedziny zarządzania i rozwój organizacji	342
Wnioski – racjonalność organizacji zależy od narodowości	343

Rozdział 10

Kultury organizacyjne, czyli słoń i bocian	349
Szaleństwo na punkcie kultury organizacyjnej	351
Różnice między kulturami organizacyjnymi i narodowymi – projekt IRIC . .	354
Podejście ilościowe i jakościowe w projekcie IRIC	356
Wyniki wywiadów pogłębionych – przypadek SAS	359
Wyniki ankiety – sześć wymiarów kultury organizacyjnej	360
Zakres przewagi rynkowej a kwestie kulturowe	365
Kultura organizacyjna a cechy organizacji	367
Subkultury organizacyjne	371
Postrzeganie kultur organizacyjnych przez jednostki	373
Ogrody, bukiety i kwiaty nauk społecznych	375
Kultury grup zawodowych	375
Podsumowanie projektu badawczego IRIC – wymiary a Gestalt	376
Zarządzanie (z) kulturą organizacyjną	378

Część IV

Wnioski

Rozdział 11

Kontakty międzykulturowe	389
Zamierzone i niezamierzone konflikty międzykulturowe	390
Szok kulturowy i akulturacja	391
Etnocentryzm i ksenofilia	394
Kontakty międzygrupowe – auto- i heterostereotypy	395
Język i poczucie humoru	396
Znaczenie technologii komunikacyjnych	398
Kontakty międzykulturowe w turystyce	399
Kontakty międzykulturowe w szkole	400
Mniejszości, migranci i uchodźcy	402
Kontakty międzykulturowe w negocjacjach	406
Ponadnarodowe organizacje biznesowe	409
Koordinacja działań firm ponadnarodowych – struktura powinna być pochodną kultury	413
Ekspansja firm ponadnarodowych – międzynarodowe fuzje i inne formy przedsięwzięć biznesowych	414

Marketing międzynarodowy, reklama i zachowania konsumentów	417
Polityka międzynarodowa i międzynarodowe organizacje	419
Rozwój i niedorozwój ekonomiczny a współpraca na rzecz rozwoju	423
Zdobywanie umiejętności komunikacji międzykulturowej	427
Wychowanie w duchu tolerancji kulturowej – sugestie dla rodziców	430
Szerzenie idei porozumienia międzykulturowego – rola mediów	432
Globalne wyzwania wymagają współpracy międzykulturowej	433

Rozdział 12

Ewolucja kultur	439
Podróż wehikulem czasu	440
Od pięciu milionów do miliona lat temu – samotna planeta	441
Od miliona do czterdziestu tysięcy lat temu – lód i ogień	443
Od czterdziestu tysięcy do dziesięciu tysięcy lat temu – iskra talentu i zagłada	445
Od dwunastu tysięcy do siedmiu i pół tysiąca lat temu – wioski i uprawa ziemi	449
Od siedmiu i pół tysiąca lat temu do dziś – wielkie cywilizacje	453
Źródła kulturowej różnorodności i zmian	459
Koniec historii? Nie!	461
Istota ewolucji	462
Ewolucja – więcej niż geny	464
Ewolucja ponad egoizmem – grupy ważniejsze od jednostek	469
Życie jednostek i instytucji	471
Ewolucja w działaniu	473
Przyszłość kultury	478
Bibliografia	485
Słowniczek	501
O autorach	509